

НАГЛА ПОЈАВА БОЛЕСТИ

БОЛЕСТИ ДИСАЈНИХ ОРГАНА

УЗРОЦИ:

- МЕХАНИЧКЕ ПРЕПРЕКЕ (удахнуто страни тело, алергије, повраћени садржај)
- ЗАДЕСНА ТРОВАЊА
- АСТМАТИЧНИ НАПАД

ОПШТИ ЗНАЦИ ЗАГУШЕЊА:

- Испрекидано и грчевито дисање-борба за ваздух
- Надражајни, сув кашаљ
- Изражен страх, модра боја коже
- Набрекли крвни судови врата
- Неправилан и убрзан пулс
- Повређени се хвата за грло

МЕРЕ ПРВЕ ПОМОЋИ:

- **Хајмлихов маневар** ако је удахнуто страни тело (обавезно се јавити одмах лекару ако је у питању дете)
- одсечан ударац брида длана у предео између лопатица
- малу децу ухватити за ноге и изврнути наопачке
- поставити повређеног у полуседећи положај
- код алергија-дати повређеном да сиса лед умотан у газу
- хладне облоге на врат
- омогућити доток чистог ваздуха
- оболелом од плућне астме дати спреј
- стална контрола пролазности дисајних путева

ХАЈМЛИХОВ МАНЕВАР има за циљ да повећањем притиска у стомаку се повећа притисак у грудном кошу и тако омогући лакше избацивање страног тела.

- Свесна одрасла особа → стати иза особе, обухватити рукама и то једну руку стиснуту у песницу поставити на предео између пупка и врха грудне кости а другом руком ухватити се за ручје, након тога повући према себи и нагоре.
- Трудница → исто то само је притисак на средини грудне кости
- Свесна особа која не може да стоји → док лежи на леђима прићи са стране ногу, руке поставити једну преко друге као за КИР, на предео између пупка и грудне кости и притиснути гурајући на горе
- Особа без свести → пет компресија на средогруђе као за КИР

БОЛЕСТИ СРЦА

УЗРОЦИ:

- Болести крвних судова који хране срчани мишић- angina pectoris и срчани удар
- Слабост срчаног мишића
- Поремећај у правилности рада срца
- Повишен крвни притисак

ЗНАЦИ:

- **Бол**

	angina pectoris	СРЧАНИ УДАР
КАКАВ?	СТЕЗАЊЕ, ПЕЧЕЊЕ, ПРИТИСАК, ГУШЕЊЕ	СТЕЗАЊЕ, ПЕЧЕЊЕ, ПРИТИСАК, ГУШЕЊЕ
ГДЕ?	НАЈЧЕШЋЕ ЛЕВО ОД ГРУДНЕ КОСТИ	ИЗА ГРУДНЕ КОСТИ
КАДА?	ПРИ НАПОРУ	У МИРУ
ТРАЈЕ?	ОБИЧНО ДО 10 мин.	ВИШЕ ОД 30 мин.
ЈАЧИНА?	СРЕДЊЕ ЈАК	ИЗУЗЕТНО ЈАК
ЗРАЧИ?	ЛЕВО РАМЕ И РУКА	ЛЕВО РАМЕ, РУКА, ВИЛИЦА
ПРЕСТАЈЕ?	ПО УЗИМАЊУ ЛЕКА И МИРОВАЊУ	НЕ ПРЕСТАЈЕ НА ПРЕДУЗЕТЕ МЕРЕ

- Отежано дисање
- Изненадна несвестица и вртоглавица
- Кожа пепељаста, орошена хладним знојем
- Пулс убрзан и све слабији
- Мука, гађење, повраћање
- Изражен страх од смрти
- Могућ престанак животних функција

ПРВА ПОМОЋ:

- Строго мировање!!!
- Обезбедити хитну медицинску помоћ-срчани удар
- Поставити одболелог у полуседећи положај са ослонцем за главу и рамена и савијеним ногама у коленима
- По потреби утоплити или расхладити
- Деловати умирујуће и охрабрујуће
- Ако има лек код себе помоћи му да га узме
- Стално проверавати животне функције
- Применити КПП ако је потребно

БОЛЕСТИ МОЗГА

ГЛАВОБОЉА

- Умирити оболелог
- По потреби утоплити или хладити
- Саветовати да се обавезно јави лекару

НЕСВЕСТИЦА И КОЛАПС

- Обично настаје због пада крвног притиска
- Краткотрајан губитак свести и бледа кожа орошена хладним знојем
- Оболелог поставити у лежећи положај, подићи му ноге и руке
- По потреби утоплити или хладити и обезбедити чист ваздух

ХИСТЕРИЧНИ НАПАД

- Увек у присуству посматрача
- Бриштање, викање, ваљање по земљи, ударање по грудима, млатарање рукама, театралан пад без синхроних трзаја
- Нема модрила, може да говори, без угриза језика

Мере прве помоћи:

- Одвести особу даље од посматрача
- Не показивати претерано саосећање
- Умирити га и бити довољно енергичан у захтевима
- Не користити силу, не шамарати, не поливати водом

МОЖДАНИ УДАР

УЗРОЦИ:

- УРОЂЕНЕ БОЛЕСТИ КРВНИХ СУДОВА (анеуризме)
- СТЕЧЕНЕ БОЛЕСТИ КРВНИХ СУДОВА (атеросклероза, тромбоза, хипертензија)
- ЕМБОЛИЈЕ, НЕКИ ТУМОРИ

ЗНАЦИ:

- Главобоља, несвестица
- Конфузност, сметње у говору
- Слабост или одузетост руке и евентуално ноге
- Одузетост половине лица-асиметрија
- Неједнакост зеница
- Губитак свести

МЕРЕ ПРВЕ ПОМОЋИ

- Ако је повређени без свести (као код бесвесног стања)
- Ако је повређени свестан сместити га да удобно лежи са уздигнутом главом и раменима
- Главу окренути у страну-проверити може ли да гута

- Заштити одузету руку и ногу
- Обезбедити одговарајуће климатске услове
- Не давати ништа на уста-влажити уста газом
- Деловати умирујуће на оболелог
- Позвати хитну медицинску помоћ
- До доласка стручне службе контролисати стално виталне функције и по потреби применити мере КПП

ВЕЛИКИ ЕПИЛЕПТИЧНИ НАПАД

ЗНАЦИ:

- Изненадни губитак свести праћен падом на леђа или потиљак (велики ризик од повређивања)
- Грч мишића трупа, руку и ногу
- Уста и очи отворене, поглед уперен навише
- Угриз језика и продоран крик
- Отежано дисање, модрило коже и слизница
- Зенице проширене, не реагују
- Евентуално умокравање
- После 10-15 секунди напетост попушта, јавља се дрхтање и ритмично грчење у свим мишићима, колутање очима
- Пена на устима-може бити и крвава-угриз језика
- Дисање и далје отежано и убрзан пулс
- После 30-60 секунди грчеви се смирују и дисање постаје правилно-опоравак неколико минута
- Болесник је збуњен, осећа се јако уморно и често наступа сан

МЕРЕ ПРВЕ ПОМОЋИ:

- Оболелог удобно сместити, ставити нешто меко под главу
- Главу окренути у страну и бацити је
- Уклонити предмете из околине, раскопчати одећу
- Спречити угриз језика-придржавањем доње вилице (ставити у уста чвршћи предмет???)
- Удалјити очевице од оболелог
- Не спречавати грчање
- У случају потребе транспортовати у бочном положају
- Не дозволити да после напада вози кола

ФЕБРИЛНЕ КОНВУЛЗИЈЕ-ДЕЧИЈИ ГРЧЕВИ

- То је велики епи напад изазван порастом телесне температуре преко 39°C код деце од 6 месеци до 5 год.
- Мере прве помоћи-смањити температуру туширањем, масирањем алкохолом и одмах се јавити лекару

БОЛЕСТИ ОРГАНА ЗА ВАРЕЊЕ

УЗРОЦИ:

- Пуцање чира на желуцу
- Пуцање чира на дванаестопалачном цреву
- Пуцање слепог црева
- Болести гуштераче и жучне кесе
- Заплет црева

ЗНАЦИ:

- Свестан, у принудном положају
- Кожа бледа и пепељаста
- Чело орошено знојем
- Уплашен израз лица, нос зашиљен
- Очне јабучице упале, уоквирене модрим колутовима
- Дисање површно, пулс убрзан и слаб
- Трбушни зид затегнут, непокретан при дисању
- Могуће повраћање

МЕРЕ ПРВЕ ПОМОЋИ:

- Поставити оболелог у полулежећи положај са савијеним ногама у коленима
- Ако повраћа главу му окренути у страну
- Утоплити га, влажити му усне
- Охрабрити га, контролисати животне функције
- Не давати му било шта да унесе на уста
- Позвати службу хитне помоћи или га транспортовати до здравствене установе у горе наведеном положају

ШЕЋЕРНА БОЛЕСТ

- ЗНАЧАЈНО ПОВИШЕН ШЕЋЕР-ХИПЕРГЛИКЕМИЈА
- ЗНАЧАЈНО СНИЖЕН ШЕЋЕР-ХИПОГЛИКЕМИЈА

ЗНАЦИ:

	ХИПОГЛИКЕМИЈА	ХИПЕРГЛИКЕМИЈА
ПОЧЕТАК	НАГАО	ПОСТЕПЕН
ПОНАШАЊЕ	УЗНЕМИРЕН	НЕПОКРЕТАН
КОНТАКТ	ЖАЛИ СЕ НА ГЛАД И ГЛАВОБОЉУ	НИКАКО ИЛИ СА НАПОРОМ
ЗНОЈЕЊЕ	ИЗРАЖЕНО	УСНЕ ИСПУЦАЛЕ, СУВЕ, ЈЕЗИК СУВ, ОБЛОЖЕН
КОЖА	БЛЕДА И ВЛАЖНА	СУВА, ХЛАДНА, БЛЕДА
МИРИС	НИКАКАВ	НА АЦЕТОН
ДИСАЊЕ	НОРМАЛНО	ОТЕЖАНО, УБРЗАНО, ДУБОКО ПА ПОВРШНО
ПУЛС	ПУН, УБРЗАН	СЛАБ, УБРЗАН
КОМА	МОЖЕ	МОЖЕ

МЕРЕ ПРВЕ ПОМОЋИ

- Ако је при свести, узети податке о болести
- Погледати књижицу
- Ако је без свести поставити га у бочни положај и одмах обавестити службу хитне помоћи
- Код хипогликемије, ако је при свести-ставити аг да мирује и дати му шећер или неки сладак напитање